

Hirdetések és nyiltterek felvételnek árszabály szerint a kiadó hivatalban: Budapest IV. himz-utca és kalap-utca sarkán 1. sz.

Hirdetések felvételnek a külföldön: Bécsben: Oppelük A.-nál, Stubenbastei Nr. 2. Moszta: Rudolfnál, Seilerstrasse Nr. 2. Hasienslein és Voglernál, Wallisgasse 10. Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12. Párisban: Rudolf Moszta, 40. rue Notre-Dame-de-Victories (place de la Bourse). Frankfurtban: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- és kiadó-hivatal: Budapest IV. himz-utca és kalap-utca sarkán 1. szám.

Csak bérmentes levelek fogadhatók el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva: Egy évre . . . . . 20.— Félévre . . . . . 10.— Negyedévre . . . . . 5.— Egy órára 1.50

Egy szám 6 krajczár.

Budapest, decz. 12.

Hellás nem alkudozik. A görög miniszterelnök s általában az athéni kormánykörök a leghatározottabban és szinte sértődve utasítják vissza azt az „insinuációt” mintha a görög kormány a portálai diplomáciai egyezkedésre volna hajlandó. Sőt a békletökérleteknek is, minő például Németország részéről történt, semmi eredménye nem lett. Athéneben egyáltalában tagadják azt, mintha Németország ajánlatot tett volna a krétai kompenzációra vonatkozólag, vagy hogy bármily egyéb közvetítő javaslattal lépett volna elő. Görögország hősiesége különben sem vesz be semmiféle tanácsot, s ha kegyesen megtesz is annyit a hatalmak kedvéért, hogy „a hadi készülődések befejezését márcziusra fogja halasztani” (ismerjük e nagylelkű engedékenység okát) arra nézve, hogy az epirusi részek helyébe (s nem azok helyébe) Krétát, elfoglalja semmiképp sincs „disponálva.” Így adja ezt tudunkra egy kétségteletlenül felhatalozott forrás. Hát hiszen, megvált, hogy hány szákkal telik a hetlén hősieségek, mikor észreveszik, hogy Európa még a választott bíróság eszméjére sem igen hajlandó — nem hogy tényleges segélyt nyújtana. Törökország pedig szintén kérés nélkül Dervis pasa, ki képes volt Dulegnont Montenegroknak átadni, utasítást kapott, hogy csapataival a görög határára siessen — és Dervis pasa bizonyára képtelen lesz az albánokkal tiszler annyit kivinni, mint a mennyit már egyszer az albánok ellenére végbevitt. Csak aztán Görögország a szorultság idején ne apelláljon arra az Európára, melynek bekéjét ennek tanácsai ellenére megzavarta.

Elég érdekes kérdés — arra nézve, hogy vele foglalkozunk — az: vajjon miért jellelt ki a hatalmak a berlini konferencián oly apodiktice egy határozatot, ha ma már teljesen elvetszett tőle a kedvök: vagy, ha már akkor el voltak határozva arra, hogy Görögországról nem fognak fejeztetni s a kongresszusi jegyzőkönyvek illető záradékát nem tekintik magokra nézve kötelezőnek s azt csak javaslat gyanánt akarják szerepeltetni, miért hoztak a konferencián olyan határozatokat? Erre nézve a „Times” egy párisi levelében érdekes felvilágosításokat találunk. Tudni kell mindenekelőtt, hogy Gambetta, mikor György király annak idején Párisban járt, a már akkor kész francia határozatjavaslata vonatkozólag így biztatta a királyt: „Je lerépéte a Votre Majesté, la Grécepeut couter sur nous.” (Ismétlem felségednek, Görögország számíthat ránk.) — Akkor diktatorként szerepelt kamaralélekek ezt a nyilatkozatot György király megvitte Londonba s teljesen megnyerte az ugyis törökellenes kormányt a francia javaslatnak, úgy hogy Anglia és Franciaország már tökéletes megegyezéssel s kész tervvel jöttek volt a konferenciára. Igen, de ha a kongresszus elhitték török-görög záradéka nem volt egyéb a hatalmak „platonikus óhajátánál”, hogy a gyantortörténhetett az, hogy Ausztria-Magyarország, Olaszország, Németország és Oroszország mégis elfogadták az éppen nem platonikus francia-angol javaslatot? Erre nézve s arra, hogy mily példátlan könnyelműséggel járt el az európai diplomácia — a „Times” párisi levelezője egy konferencián jelenlevő „nagykövetnek” a demonstráció javaslatba

hozatalának idejéből származó következő nyilatkozatát közli: „Nem először hallom fölvetni e kérdést: de mi legkevésbé sem voltunk abban a hitben, hogy lekötjük magunkat, vagy hogy európai zavart idéznünk elő s fejeztetnyomunk a görögök és törökök kezébe. Meg voltunk bízva, hogy szakítsuk végét a görög határkérdésnek, mely a két félnek azon eljárása által, hogy határalanul halogatta a kongresszus által ajánlott kiegyezkedést, függőben tartotta Európa békéjét. „Mi ennélfogva oly utasítással gyűltünk egybe, hogy megállapítsuk a Görögország és Törökország közötti végleges megegyezésre nézve a legjobb módozatot. De az első pillanattól fogva úgy találtuk, hogy szemben állunk Angliával és Franciaországgal, melyek igen határozottan értesítettek bennünket arról, hogy ők már megegyeztek a megállapítandó határra nézve, melyet a konferencia előtt védelmezni fognak.

„Mi mindnyájan meg voltunk róla győződve, hogy Anglia és Franciaország a javasolt határozatokat és a két fél beleegyezését olyafaj tekintetben, mint saját ügyökét el vannak határozva, a dolgunk végére is járni. Így nem volt többé semmi érdekünk a határozatal vitatásában (!). Szemben így eltekintendőkkel vagy szét kellett volna ugrasztanunk a konferenciát azaz, hogy kilöntsük Görögországot a két harcosától — vagy esatlakoznunk javaslatukhoz.

„Miután a kongresszus már egyszer elfogadta a terület-nagyobbitás elvét, a kérdés csak e terület nagysága körül forogott, s így alapon nem tehetjük ki magunkat annak, hogy szembeszálljunk Franciaország és Anglia eltökélt szándékával csak azért, hogy egygyel több vagy kevesebb törökvilájetet megvédelmezzünk (!). „Mindnyájan mondtunk nekik bizalmas beszélgetés közben: „Ha önk ragaszkodnak a határozatához — am lássák aztán önk.” — Olaszország ezt mondá nekik: „En nem fogok a görögökért hadakozni.” Ausztria szintén így nyilatkozott, s Hohenlohe herceg fölviast idézte Bismarck herceg mondását: „Egyetlen románián gránátost csejtjait se...” — Egyedül Oroszország tett egy mintha Görögországnak még többet szeretne adni, mint Anglia és Franciaország — kétségkívül azért, nehogy azzal vidólják, mint a kongresszuson, hogy Görögország ügyét Törökország kedvéért elejtí.

De Oroszország nagyon jól tudta, hogy javaslatát úgy sem fogják elfogadni (Ugyanezt mondtuk annak idején mi is. Szerk.), s midőn az orosz meghatalmazottnak szemére hányták, hogy olyan indítványt tesz, a melyet maga sem veszik komolyan, ez nevetve azt felelte, hogy ezt csupán a konferencia meghosszabbításáért teszi, mely különben nagyon is hamar ért volna véget. „Így történt az, hogy miért mondotté Európa a konferencián arról a cselekvési szabadságról, melyet a kongresszus által fentartott. Ha tudtuk volna (!), hogy Anglia és Franciaország csupán arra nézve egyeztek meg, hogy határozatokat ráerőltessék a kongresszusra, s nem arra nézve, hogy rákényszerítsék Törökországra: ellenszegültünk volna a felelősség ama mérvének, mely Törökországra kikerülhetetlen ellenszegülésével szemben reánk háramlandott; de Franciaország és Anglia elhatározott magatartása arra a föltevésre vezetett bennünket, hogy ők magokra vállalták majd a dolgot, s hogy nekünk nem kell továbbra is bele avatkoznunk...” Sok épületes tanácsot lehetne kivonni ebből a nyilatkozatból az európai diplomácia bölcsesé-

gere, előrelátására, békeszeretetére s nevezetesen a sokat dicserlt európai „koncertre” vonatkozólag. De az ismeretlen diplomata eléggé jellemző szavaival magát és társait. Térjünk át fölöttök a napirendre.

Szerbiában legközelebbi szkupstinára a választások ma kezdődtek meg. A kormány a hangulatról mindenfelől érkező jelentések alapján azt hiszi, hogy biztosan számíthat rá, hogy a kormánypart e választások által a szkupstinában többségre jut. A legtöbb város s a községi kerületek nagy száma a kormány iránt barátságos érzelmű lelőlett léptetett fel. A választások reggeli 8 órakor kezdődtek és délután 5 órakor véződnek. A választási harc rendkívül élénk. Belgrádban a kormánypart Nesics-et, ki ez időszert a kereskedelmi szerződési tárgyalások miatt mint szerb biztos Bécsben időzik, — továbbá Garasin miniszter sógorát Markovic kereskedőt lépteti fel. Az ellenzék mindkét eddigi képviselőjét: Karapescics-et és Teršibasic-s-et lépteti fel jelölték.

Konstantinápolyi jelentés szerint Umberto olasz király kívánságára a portának az olasz udvar melletti képviselőségét ismét Turkhán bej, az előbbi török követ bizatik meg. A római állomásra előbb kiszemelt Muzurusz bej a Kurdisztánba küldendő vizsgálat bizottság elnöke lesz.

Budapest, decz. 12.

Az országgyűlési függetlenség párt mai értekezletén a szállítási adó felemeléséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalás alá vétetett s a szűkségnek mutatózó felszólalások a párt egyes tagjaira bizotok.

A holnap tárgyalandó Seemann-féle ügyben a felszólalással Szederkényi Nándor bizotok meg, ki a kérvényi bizottság javaslatának ellenében határozati javaslatot fog benyújtani. A jövő évi-újjoncz jutalékról szóló javaslat vétélen tárgyalás alá, azt a párt nem fogadja el s annak indokolásával Thaly Kálmánt bizta meg. Szalay Imre bejelenté, hogy a holnap napirend előtt a vadászati adó leszállítása tárgyában a pénzügyminisztert fel fogja szólítani, hogy a határozatának tegyen eleget és az iránti javaslatot még ezen ülészkak alatt nyújtsa be.

Egy bécsi lap értesülése szerint Budapestben a boszniai hercegegovinai katonai kormányzat-nak polgári kormányzattá való teljes átalakítását tervezik, s Bosznia s Herzegovina legfőbb polgári főnökéül Kállay Béni külügyminiszteri osztályfőnököt kizemelve.

A vallás és tanulmányi alapok s alapítványok kezelésének ellenőrzésére ö felsége által kinevezett bizottság ma délben — mint értesülünk — Simor bíborok-hercegeprímás elnökele alatt ülést tartott, melyen Szögyényi László kivételével az összes tagok jelen voltak. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bejelentették, hogy a vallás s közoktatásügyi miniszter megküldte az ö felsége által jóvá hagyott ügyrendet. Tárgyalás alá vétetett azután a vallásról 1881-ik évi költségvetése. A tárgy feletti tanácskozás ma be nem fejeztetett, hanem folytatása holnapra halasztotok. A tanulmányi alap költségvetése szintén a holnapki ülésben fog tárgyalatni.

Néhány szó a keleti kérdés körül.

A főnnebbi cím alatt a „Budapesti Szemle” legutolsó fejeztet Szentkirályi M-

ricz tollából egy igen érdekes — s tárgyánál fogva reánk kiváló fontosságú — közleményt hozott. E közleményben fejtegett eszmék és nézetekről alkalmunk volt hazánk egyik legnagyobb államférfia véleményét hallani, melyet a következőkben kísérünk olvasóinkkal megismertetni: „Szentkirályi Móricz terve, hogy t. i. Ausztria-Magyarország vagy igyekezzék egy hatalmas, baráti Dél-Szláviát alkotni, vagy ha ez nem megy, tüzeltel-vassal germanizáljon s illetve magyarizáljon, — nem helyeselhetök.

Ez utóbbi plane annyira nem gyakorlati, hogy bővebb szóra sem igen érdemes. Erőszakosan germanizálni s illetve magyarizálni, — ez mindenkor roppant kényes, nehéz, csaknem lehetetlen volt, ma pedig már, mikor a hazánkat lakó legkisebb s legmíveltelebb nemzetiségek is meglehetősen öntudatában vannak külön nemzetiségüknek, éppen nem megy. Volsa még egy mód a magyarosításra, de ez nem erőszakos, hanem éppen ellenkező, szép szerével, s nem annyira iskolákkal, mint sokkal inkább nagszámú állami alapítványokkal. (Pl. minden olyan vidéken, hol magyarok egyéb nyelvűekkel laknak vegyesen, az olyan idegenajku legény, ki magyar leányt vesz nőül, kapjon egy telenet ki házasításul stb. Így az anya magyar levén s a gyermekek az anya nyelvet tanulván el, magyar nevelést kapván, gyors és biztos volna a magyarosodás.) De a magyar állam ma efféle alapítványokat nem tehet ez és egy okból.

A mi Dél-Szlávia eszméjét illeti, ez magában véve igen nem oly elvetendő eszme. De nem mily markirozott alakban s nem ma. Ez is idéjét multá már. Mert mi ezzel a cél? Maga Szentkirályi Móricz is azt mondja, hogy a panszlavizmus s még inkább a panrussizmus és a cári hatalom terjedésének megállítás. Nos hát ezt okkupációkkal, annexiókkal vagy a cári hatalommal való ujjuházzsal el nem érjük soha, sőt ezen az uton az ellenkezőt mozdítjuk elő.

Még ha Magyarország ma ki is vivná függetlenségét, még akkor is bajos volna a tennivaló. Még ha csak egy hullana is ölébe az a független, hogy esepk vagy egyéb erő elvesztetése nélkül is. Annnyira el van rontva minden gyökereiben keleti politikánk.

Rendkívüli eszközökkel kell birni, csak némileg is javíthatni rajta. 1877-ben (már előbb is többször, főleg 1855-ben, de ezuttal is különösen) meg volt az alkalom a muszák ártalmatlanná tenni, talán örökre. Ambarévek óta irtózatlanok fel voltak igtatva, muszka szellemben a szultán tartományai, ha ekkor, midőn a „szabadító” hadak benn voltak Bulgáriában, Ausztria-Magyarország elől s azt mondja a törökök: „te, én jóakaró vagyok, de az igazságot kívánom, azért azt mondom, adj hatalmat Mithad pasának és népeidnek reformokat és alkotmányt — így a muszák hazra visszakülthetjük a saját országába, különben én is ellenségeddé leszek és majd én segítém keresztény alattvalóidat szabadságra, ha mondom így szólt volna Ausztria-Magyarország: ez lett volna a keleti kérdésnek megoldása. Mert ha nem állott volna erre rá a török, akkor csakugyan mi is beavatkozhatunk volna a keresztény népek érdekében s bár ezek muszka szellemben fel voltak igtatva, részben a mi érdemünkül is hitte volna szabadságát. Hanem az teljesen lehetetlen, még a kétséget is kizárja az el-

lenkezőre, hogy a szultán hajlandó nem lett volna ajánlatunk értelmében cselekedni. Tehát igenis létesítette volna a reformokat, a mint láttuk, hogy már az alkotmányt meg is adta. Ekkor nekünk be kellett volna rukkolni Romániába, oldalba fogni az orost s így szólni: „Most már menj haza. A mi céldod volt, az e keves vérontással is el van érve, mert ime a porta ezt meg ezt a reformot adja, ennyi meg ennyi engedményt tesz. Ha nem fordulsz mindjárt vissza az országodba, az annak a jele, hogy egybe, meg nem engedheted ezéjaid is vatanak és én most réad vetem 100.000 katonámat.” Ez ekkor a győztes törökökkel egyetemben egy elbánnhatunk volna a muszkaival, hogy akár többé egy se lássa a hazáját ujra; nincs reá mód, hogy ellenállhatott volna. Vagy szót fogadott volna s ekkor a keleti népek nekünk köszöntek volna szabadságukat; vagy dacolt volna, de ekkor azonfelül, hogy kelet keresztényei megláták volna a földát, bizonyos megsemmisülés várt volna seregére. Beszoritottok volna Bulgáriába, minden közlekedési vonalát Oroszországgal elzártok volna. Ezt a nemzetközi konstelációk is megengedték volna; ugyanis a nagyhatalmak közül érdemlegesen csak Németország és Anglia foglalkoztak e kérdéssel, az pedig nyilvánvaló dolog, hogy sem Bismarck, sem Beaconsfield nem törökölök.

Ime ez lett volna keleti politikánk helyes iránya. Így még barátaink lehetnek volna a keleti szlávok, noha előbb-utóbb felvetették volna a kérdést: mit szövetkezünk mi Ausztriával, mely utóbbára is nem nép, csak uralkodás, mely tehát nem állandó valami, nem bír legfjoggal? De hát mondom, ha már hazánk nem független, ez is jó lett volna expediennek. Nem lehet tudni, mit hoznak az események s talán meghozták volna nekünk a függetlenségét s ekkor ezen keleti szláv államok körüli csoportosultak volna, körülünk, kik őket szabadságra segítették s kik materiális és intellektuális téren elsők vagyunk köztük. Ez lehető lett volna, mert a népek, ha önálló szabad népek lehetnek, azok is maradnak, senhogy muszka járomba hajoljanak.

Hanem igen, hogy mi magunkra háritottuk a keleti népek gyanuját, hogy Boszniákat foglaltatunk s az oroszszal a helyett, hogy idején megtörtök volna a keletet, most csak önként gyerekesen farkasszemmel nézünk: így nem lehet többé szó a keleti államok konfederációjáról. Konfederációjáról mondom, mert eskis eddig szabad menni. Minek Dél-Szlávia? Minek volna a horvátot, bosnyákok, szerbet stb államát tömöríteni? Jobb nekik csak szövetkezni, hogy így existenciájuk biztosítva legyen, de önállóan egyénileg fejlődhessenek.

De ez sem megy Ausztria-Magyarországgal, hanem csak Magyarországgal. S plane, mint Sz. M. akarja: hogy e Dél-Szlávia a dualizmusból trializmusú válándó államszerkezetnek egy egyenjogú harmadik részét képezze, ez csak gyorsítása volna öngyilkolás által okozott halálunk gyorsításának.

Lássunk tisztán, lássunk hogy Ausztria akármilyen alkotmányos is névleg, csak a régi Ausztria: tehát ne feledjük, hogy minden keleti kérdésnek, minden nemzetiségi, panszláv kérdésnek csak ö az oka, azért ne menjünk lépé. Hagyományos politikájával, úgy mint eddig, ezután is csak a szlávok malmára hajtán a vizet, azért örökzedjünk, nehogy manapság elég csendesen viselkedő saját szlávaink is bajt csináljanak.

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

Kik Párisba jönnek francziául tanulni. — Az „Egyetértés” saját levelezőjétől. — Páris, decz. 9-én.

Ollendorff elárassza néhány évezet óta Német- és egyéb országok: so weit die deutsche Zunge klingt, francia nyelvtanának újabb és újabb kiadásával, megesküde egy földre, hogy nem tudom hány lezében hat hét alatt, az ö könyvből a francia nyelvet meg lehet tanulni. Meg vagyon írva, miszerint az egygyűségnek nincsen határa ép úgy, mint a világosok szemtelen vakmerőségének. Ollendorff nagyon gazdaggá lett. Kézszel fogható bizonyoságnak, hogy sokan lépé, mentek neki s megvétik nyelvét, melyből hat hét alatt alaposan meg lehet tanulni a francia nyelvet. E dolog arról is tanuskodik, hogy sok egygyű ember van a világon, legalább ott, hol némétil beszélnek, ha ugyan német nyelvet lehet nevezni azt a barbár gagyogást, melyen a németek kilenez tizedrésze hangiosok. Podhorszky barátom, a magyar tudományos akadémiának Párisban élő tagja (ki irányában, zárjel közt legyen mondva, Magyarország nagyon csunya ismét magát), ezéltől néhány évvel egy nyelvtudományi társulatban szimról szimre meghámulhatta a híres charlatant, kinek neve Ollendorff. Ot kérték föl a jegyzőkönyv szerkesztésére s tartózkodott, s ki gazdaságosabb lett könyvnek meg akarja a német világnak tanítani a francia nyelvet, képtelen volt egy egyszerű jegyzőkönyvet szerkesztési francia nyelven. Podhorszkyhoz fordult, hogy összefirkált szó-chaoszából kinyomtatható dolgot formáljon.

Ollendorff ezek folytán leginkább lett volna hivatta könyvet írni azon nehézségekről, melyek sok embernek, például neki is, harmincz évi Pá-

risban tartózkodás után is lehetlenné teszik a francia nyelvnek géniuszával való megbarátkozást.

No tessék azonban gondolni, miszerint azok részéről, kik a francia nyelvet meg akarják tanulni, az egygyűségnek az lenne netovábbja, elhinni Ollendorff esküszóit, hogy az ö könyvének segítségével e czélhoz hat hét alatt lehet jutni. Nem! Az egygyűségnek van még ennél is felsőbb foka. Sok külföldi azt gondolja, hogy a francia nyelv tanulás és farság nélkül csalhatatlan rájuk ragad, ha néhány hétre avagy hónapra Párisba jönnek mulatni. Uk szentöl megvannak győződve, miszerint ez nem is lehet másképp; ha valaki Szibériában fordul meg bizonyára a fagytól pirosra pingált orral tér vissza, akkor az, ki Párisba jó mulatni, miért ne térne haza a francia nyelv tudásával? Az egészben leginkább az a mulatságos, hogy a városunk falai közt elmulatott rövidebb hosszabb idő után komoly megkütyözéssel kérdik önmaguktól: „Miköz lehet az, hogy a francia nyelv szent lelke még nem szállott belém?” Ha leltárt készítené arról, mi rájuk ragad, ez kitenne talán 50 avagy 60 szót. És a szókincstárunk legalább fele ilyenekből áll: „Mabille”, „Boulevard”, „Eldorado”, „Bullier”, „Boeck”, stb.

Minap hallottam beszélni egy angolról, ki a kiállítás óta folyton itt van s ugyancsak angolok phlegmával várja, hogy a francia nyelv szent lelke belé szálljon. Az egyetlen francia szót, mit tőle eddig hallottak „s il vous plait”; ö arckifejezése és taglétése segítségével mindent e szóval fejez ki. Szükségképen több szászor használja naponta. Ha az utcázan valaki lábujjhegyére lép, egy mondyörgő „s il vous plait”-vel, formad rája, ha találok is ismerőssel, elővére szivatászkáját, azt megvesztetgetően, nyájas és szivélyes „s il vous plait”-vel tartja oda, hogy udvariasság lenne a kiállítás szívtartó el nem fogadni, a Mabille és Skating bójúndéneinek pedig oly csabosan mézes „s il vous plait”-vel tudja felajánlani szívét... s fönt stellingjeit, hogy köböl kellene lenni sziveiknek, ha vissza tudnák utasítani... Egy szóval nincs

az a gondolat, az az eszme, melyek a legkésszölőben ki ne tudna fejezni „s il vous plait”-jével.

V. Károly császár, ki megtanulta valamennyi általa meghódított népek nyelvét, azt mondta „Annyszor érzem magamat embernek, a hány nyelvet beszélek.” De vajon az, ki egyetlen egy nyelvet sem beszél, hányszor „nem ember” ez? A legilletkeesebb választ adhatná erre Tisza Kálmán... Ha római pápa lennék, mindazon halandót, ki Tiszától végighallgatott egy beszédet, kitenném a kalendáriumba martýrnak, még pedig vörös betűkkel. A közszó szerint: „Hallgatni arany, beszélni ezüst.” Tisza Kálmán mondhatná: „Hallgatni arany, beszélni nyaktörés csiga.” Minap szemrehányást tettem magamnak egy megmondolatlanságért. Ez bünhődést érdemel, mondám s elítéltém magamat Tiszának egy beszédét ötször elolvasni. Fölnyitottam az „Egyetértés”-nek megérkezett számát. Nem volt benne Tiszától beszéd. Belenyultam a papirkosárba s kezembe akadt az „Egyetértés”-nek melléklete a 317-ik számhoz. Kedd 1880. nov. 16.

Megkezdetem a penitenciát. Tisza Kálmán miniszterelnök: Mint-hogy a t. ház ez esetben igen természetesen, megengedte, hogy a rendes időt megelőzőleg interpelláció adassék be, azt hiszem, hogy ugyanazon tekintetek, melyek erre birták, arra is fogják a t. házat vezetni, hogy meg fogja engedni, hogy ezen interpellációra én is most a napirend előtt, hogy válaszoljak. (Helyeslés, Halljuk!) Eötözök Károly: Ne takargassa a tényleket! Tisza Kálmán: T. ház! Nem a beküldésök válaszóására, hanem a magam részéről igen kérem, hogy, miután, mint volt már szerencsém említeni, megtörtént minden. En t. ház nem is tartom szűkségnek, hogy visszautasítsam azon nyilatkozatot, hogy ne takargassam a tényeket

Itt tédre borultam önmagam előtt, bocsánatért esdekeltem elíttelt megmondolatlanságomért, meg fogadta, hogy nem teszem többé. „Jól van fiam, válaszólam, mindég csak önmagamnak, ez egyszer megengedek, de ha legközelebb megmondolatlanságot követés el, nem ötször, de tiszser kell elolvasnod Tiszának egyik legnyaktörés beszédét, melyben lesz legalább ezer „hogy” s néhány tuczt galimatias.

Mindéből csak azt akarom kihozni, hogy mielőtt az ember idegen nyelvet elsajátítására adná fejét, tanuljon meg előbb egyet, legyen az anyanyelvet vagy olyan, melyre — a társadalmi érintkezésre való tekintetből — leginkább van szükség. A nyelvezet az egyedüli eszköz, melynek segítségével napfényre lehet hozni a lélek mélyében fekvő szellemi és értelmi kincseket. Azonkívül, hogy csak tökéletesített nyelvezet lehet érvényesíteni a lelki vagyon, ez egyuttal csalhatlan bizonyítéka valaki műveltségű fokának. Nyisd ki a szídat, írj két sort és megmondod, ki ember fia vagy! A francia nyelvnek tisztasága páratlan. Ez onnan jó, mert míg más népeknek a hibátlan nyelvezet érdem, a németeknél valóságos bravour-dolog, addig nálunk a világ megkívánja a legegyszerűbb észjárásu embertől is, hogy a szó- és mondattan ellen ne vétsem.

Mindjárt fogok szólni a francia szép nyelvezetről, mely felé az ember csak azon magaslati pontig juthat, hová tehetőségeik és műveltségének latortája ér; itt csak arra akarok ismételteti utalni, miszerint az, mit mi minden embertől megkívánunk, ez a gondolatok kifogástalan tisztasága, a szó és mondatiain konstrukciónak hibátlansága. Mindünk ép oly kevéssé lehetne Tisza-bezédél szószerke lépni, a mint a boulevardon meztelenül sétálni. Utóbbi a rendörök bekisérnék az állomásra, előbbinek a választók képviselői mandatum helyett grammatikát és syntaxist adnának a kezébe. A francia nyelv a leggyeszerűbb, leggazdagabb a szerencsés formulákban, legdelikátabb a kifejezésben és a formában; mind e sajátságok megkívánják a gondolatok kristálytiszaságát, valamint

Thiersné asszony halálának hírt hozta meg ma a táviró Párisból. A halálozást egyszerűen már (e hó 6-án) jelentették, akkor azonban a hír alaptalannak bizonyult; ma a félhivatalos Correspondance Bureau jelenti. Az ország felszabadítójának (libérateur du territoire) özevege kevés idővel élte túl férjét, a kivételesen 50 éves boldog házasságban töltött. Thiersné buzgó és derék vezetője volt a „kis Thiers”-nek ennek mozgalmak életén át; mert Thiers a családi körben valósgos gyermek volt, ki féltlen rászorult az ápolásra és védelemre.

Thiersné és huga Dosne kisasszony állandó s csaknem elválatlan kísérői voltak az ország államférfijának s mint ilyeneket ismerték őket egész Franciaország. Thiers dus kincseket gyűjtött műtárgyakból és könyvekből, ezeket neje tartotta rendben s ottalmazta meg, a molytól és rozsdától; csak az 1871-iki kommunardoktól nem tudta megoltalmazni. — Pénzügyekben Thiersné szigorú volt, bár házában ő volt a jölet első megálapítója, mint leánya egy gazdag gyárosnak; maga Thiers szegény sorsból emelkedett fel. Midőn Thiers az Elyseeben lakott, gyakran gnyulódtak az államférfi kiesinyes takarékossága fölött, sőt azt is állították, hogy viselt kezint sajátkezeléig foltozta meg. Aznap, midőn Thiers a klerikális és legitimisták eszélyezése miatt megbukott, Mac Mahon még reggel megjelent az Elyseeben, s ragaszkodást bizonyította. Thiersné azonban azt kiáltá utána „Voilà le traitre!” S a nap még nem nyugodott le, midőn Mac Mahon az ősz államférfi legelkeseredtebb ellenségének bizonyult, s elváltatta ezek kezéből azt a mandatumot, hogy a köztársaságot siba juttassa. Ez események többször fel voltak említve az utóbbi időben. Jules Simon akkor még buzgó házi barátja volt az öreg Thiersnek. Thiersné jobban ismerte emberét, mint férje, a kinek az emberismeret mindig gyöngye oldala volt, s ki épen ezért ismételve keserves családosokban részesült, mint pl. Guibert párisi érsek választásakor, ki neki az izraelita Creux által, mint a türelme mintaképe ajánlatta magát. — Thiersné különösen pártolta Calmont, a mosani szenator; s ez mihielyt Thiers a végrehajto hatalom élére jutott, 1871. febr. 23-án, másod alkalommal nevezetteti ki a belügyminiszteriumban s a hivatalát csak a szajnai praefektusé cserélté föl. A mig Thiers a kormányzatot tartotta, Calmont mindig mellette lehetett látni. Thiersné Calmonttal együtt Thiers beszédeké gyűjteményét is kiadta, melyekből a napokban jelent meg Párisban a 6. és 7. kötet. Thiers, a mint halálakor beszéltek, több nagyobb kéziratot hagyott hátra; erről azonban azóta mit sem lehetett hallani. Számgyan azon hírek sem mentek teljessébe, melyek Thiersnének magyúteményei iránt tett intézkedéseiről szóltak. — Mostán minderről bővebb részleteket fogunk hallani. Thiersnek különben igen boldog házasságából gyermekek nem származtak. A házaspár még X. Károly idejében ismerkedett meg egymással; Thiers akkor még nem játszott szerepet a politikában, de híres történetű volt, s már kiadta a konzulaturól, a császárságról és a francia forradalomról szóló műveit. Thiersné nagy vagyonhoz férjéhez; atyja gyáros és adóberő volt, vagyonát később egy vasgyárba helyezte el, mely egész mostanig kitűnő sikerrel dolgozik, a gyár részvényeinek nagy része Thiersnek birtokában volt, s Thiers egész hátsáig élte volt a társulat igazgató támaszának. — Thiersné bár közvetlenül soha sem avatkozott a politikába, mindamellett joggos földi helyet Franciaország történetében, mert történelmi s hazafias szerepet játszott, s hazájának ügyéért helyt állani mindenkor kész volt. — Mindent összevéve, Thiersné asszony és Dosne kisasszony a tiszteltem méltó testvérpár állandó társai és védői volt az ősz államférfinak, s különösen Thiersné asszony valódi mintája volt a derék házasságnak, s derék kísérője azon férfinak, ki jellemének nagysága s hatalma esze mellett soha sem hirt levőznő névelőnek, melyek a délfranciaországi kiesinyes viszonyok közt felútt emberre elkezétek; s épen itt volt Thiersné szükséges kiegészítője, valódi „felesége” a „kis Thiersnek”, aki oly nagy ember volt.

A patkolás ellen. Londonból írják: A Fraser Magazin a havi füzetében egy cikket olvasható Cox W. György, ismeretes hippológ tollából, mely mindenesetre nagy figyelmet kelthet. A szerző ugyanis kimutatja, hogy a lovak patkolására kiadott pénz. — mi Angliában éventik kilencz millió font sterlingre — annyit, mintha sárba dobának, s a patkolás nemcsak hogy semmit nem használ, de sőt ártalmas. Cox állítását számszámokkal és tényekkel igyekszik hebizonyítani, melyeket minden idők és országok történetéből vesz; Xenophonól kezdve, — ki „patkolatlan” lovasasszával Ukánától az armeniai félföldön kísérte egész a trepezanti öblökig vonult, — a jelenkor dicsáig, kik hasonlóképen nem vernek patkót lovakra. A szerző azt állítja, hogy minden körülmény között helyesebb, biztosabb és minden tekintetben kifizetőbb, a lovakat a legkeményebb utak is patkó nélkül járni, különösen pedig a londoni sikos aszfaltburkolaton. A megokarítás nemcsak a pénzre terjedne ki, állítja Cox György, de a lo munkájára is megkoromszorozónak, patkó nélkül. Olyan lovak, melyek most már tizenkétféle évre használatban vannak, tizenegyre évről is tovább dolgoznak, ha körmeiket nem veszelik. A lovak munkájának meghosszabbodását, s az ebből folyó értéket, évenként hat millió font sterlingre teszi a szerző.

Baudry d'Asson megleckeztetése. Jelezve volt, hogy Baudry d'Asson francia képviselő, ki az általa előidézett pártlan parlament botrány folytán kevéssé irigylemremelő hírnévre tett szert, párt indított Gambetta és a kamara questorai ellen. Ugylátszik, hogy e legitimista botrányosnek szereplését a konzervatív táborban is kezdik elidelni. A „Figaro” legalább mely ismeretes a monarchia, — a klerikálisizmus ügyével való erős kaczkorkodásról — nagyon talpraesetten lekezelte meg Baudry d'Asson urat, következők irván többek között: „Az érdemes Baudry d'Asson ur megjelent a kamarában. Az illet eseményeiről más helyen tudósított. (Ez eseményekről lapunk is hozott tudósítást. A szerk.) Baudry d'Asson ur megfogja engedni nekünk, ha az kérjük tőle: vajjon nagyon biztos-e az iránt, hogy a konzervatív érdekeknek jó szolgálatokat tesz, midőn ragaszkodik azon utcazi subanszgekhoz, melyek darab jód óta oly lármás reklámul szolgálnak neki? A kamara házszabályainak vannak gyermekes rendelkezései. De ha valaki elfogad egy mandatumot, el

kell fogadni a vele járó terheket is. Aztán nekünk úgy tetszik, hogy ember kikerülhet bizonyos kellemetlenségeket, ha mérséklettel jár el. . . Egy jó beszédnek egészen más hordereje van, mint a legbádatóbb felbeszakításnak. A Gambetta és a kamara questorai ellen megindított párt nem egyéb gyermekeskedésnél. E pórt nyomorultannul elvezető Baudry d'Asson. — Végül azt mondja az idézett lap, hogy Baudry magatartását a kamara konzervatív kisebbségének többsége és egyáltalán minden józan eszű ember elléli.

A gyermekek hitváloztatása Ausztriában. Az osztrák törvények szerint a gyermekek hét éves korukig a szülő vallását tartoznak követni; hetedik évüköt a tizenegyedikig abban a vallásban maradnak, melyben őket ez idő alatt nevelték; tizenegy éves korukban szabadon választathatnak hitet. Ez ellen a családok óvat szoktak emelni. Legutjább, egy protestáns vallású bécsi hölgy a népiskolába járó fiát „meggyőződésből” a katholicus pap alá küldte vallásiát tanulni. A fiuk katholicus kollégáikkal szorgalmasan eljárnak a szentgyúhába, részt vettek a gyónásban, a nélkül, hogy a tanárok csak sejtették volna is, hogy azok protestáns vallású hivi. De mihielyt ezt megtudták, a gyermekeket nyomban ellitölték a hiteni előadások hallgatásáért. A fiuk apja azonban kijelentette, hogy családjával együttáttér a katholicus hitre, melyhez már régóta vonzódtik a szive. Kérte a tanárokat, engednek meg, hogy a gyermekek továbbra is katholicus hitoktatásban részesüljenek, mert az evangélikus hit tanai ha ezután nyerne nek belőlük oktatást, más nezeteket ébresztenének fel bennük. Van még egy hasonló eset, mely említésre érdemel. Szintén Bécsben történt. Egy izraelita kereskedő azzal a kérelmrel fordult, a hatóságokhoz, engednék meg, hogy gyermekeit evangélikus papozok küldhesse vallásuáulára, s eszközlője ki, hogy a zsidó hitközség kötelekéből kilepeshessen. A hatóság vizsgálatsította a kereskedő kérelmét, s eljárását azal indokolta, hogy ezt az osztrák törvények meg nem engedik. A kereskedő, porosz alattvaló lévén, a helytartósághoz folyamodott, mert szándéka a porosz törvények szerint akadályokba nem ütközhetik. Itt sem teljesítették a kérelmet, s most a vallásügyi miniszteriumhoz nyújtotta be a kérvényét.

Rövid hírek. A belügyminiszter jóváhagyta a főváros azon határozatát, melyvel a zágrábi földrendés által süjtött Zágráb városi és vidéki lakosok javára összesen 2500 forint szavazott meg. — A budapesti kir. fenytő törvényeknél a lefolyt évben szemben a múlt évvel 4000-él szaporodtak az ügyek általában, a vizsgálati ügyek pedig 700-al. — Horváth István beregi főispánt a miniszterelnök egy könyomatul pap szerint felszólította, hogy állásáról mondjon le. Bereg megyében tudvalevőleg számos rendtelenség jött napfényre, melyek megvizsgálására a kormány nem rég külön bizottságot küldött ki. — Az egyetemi olvasó körből a helybeli német lapoktat kitiltották. — Jubileum. Ertelmén Sándor pénzügyvizsgálóügyi fogalmazó tisztelőre a megvezető 10 évi fogalmazóközlés alkalmából baráti tagnap társas vacsorát rendeztek a Székely egyik termében. — Határozás. Fábian Armin h-m. vásárhelyi kereskedő a hó 6-án 49 éves korában elhunyt. — Vadság Rozsnyón, mint az ottani Híradó írja, egy bányász a napokban összeköszekzent társával a bányában, s földhöz vágván azt, mindkét lábát át meg át szurdalta késével; egy combokom, valamint az alsó rész is több olyan átható sebész van, hogy az elzőr beszurt kés hátul jött ki, s isten esodjának mondható, hogy úteret nem talált az, mert akkor mire segélyre mehetett volna valaki, mulhatatlanul elvesztett volna.

Színház, művészet. — A francia színházársulat a közönség fokozódott érdeklődése mellett folytatja előadásait. Ma ismételték La Pluie et le beau temps, Le Serment d'Horace — című egy felvonású vígjátékokat és L'Homme-femme című magánjelenetet. A válogatott és szép számú közönség élesen megaptsolta Serriana és Deschamps művészi és finom játékát. — Ez előadások már állandó látogatók vannak, mint Ferdinánd György gróf nejével, Zichy Antal, Pázmányi Dénes nejével, Andrássy Manó grófné, Bourgoing báró nejével, Edelsheim-Gyulay báró nejével. Lókövitz herczeg, kik a mai előadáson sem hiányoztak.

Egyletek, társulatok. — Az iparoskörben az ötödik felolvasást Pulszky Ferencz tartja kedden, december 14-én, este fél 8 órakor „Kossuth Lajos Angliában és Amerikában” cím alant.

A tudomány- és műgyetemi olvasó kör ma délelőt tizenegy órakor szepirodalmi matinéent tartott a központi egyetem dísztermében. Hallgatóság szép számmal jelent meg, köztük nők is. Az írói világot Greguss Agoston és Bóthy Zsolt képviselték. A műgyetemi fiatalág teljes töltéle által tündökölt. A matinéen Ballagi Bélának „Viszontlátás”; című novelláját olvasta fel Vikár Béla majd Mészáros István olvasta fel saját szerzeményi költeményeit; Szabó Mihály „Az én vis-a-vis-m” című humorreszket olvasott fel, s végül Schiller „Bovar”-ját szavaltá Vikár Béla. A felolvasott dolgozatok csinosak s irodalmi színvonalon állók voltak. Örömmel konstatáljuk, hogy az egyetemi fiatalág is áltatta valahára, hogy egybeitt is lehet tündökölni nemcsak a kávéházakban, és hogy ez a zöld asztal valamivel mégis több gyönyört nyújt „amannál” melyen a golyók szaladgálnak.

A népeveléki budapesti egyesülete ma délelőt 10 órakor tartotta rendezését Tanos Imre előlkölte alatt. Az ülés a könyvgyűjtemény kinyomtatása megszavazott 15 forint; ezután a paedagogiai szakosztály élöké jelentést tesz az egylet által kitűzött pályázatról, mely tudomásul vétetett. György Aladár indítványa felolvasást, melynek tartalmát az képezi, hogy a fővárosban levő tanügyi egyesületek egy közös „társas kör”-t alakuljanak; erre néve a közgyűlés 5 tagu bizottságot küldött ki, melynek feladatát kijelűzte, hogy az egyesületeknek eljárjon vajjon hajlandók-e ennek létesítéséhez hozzájárulni. Ezután Hócht Fulop az „Izr. osztr. tanító-egyesület titkára” hivatalos jelentést tesz egy méltaldan eljárásról, melyet a díszegyet közösg Strohmán Márk, 65 éves és 6 gyermekkel bíró tanító elkövetett, és kéri a közgyűlést, hogy tegye e kérdés megoldását magáévá. A közgyűlés ezen ügyet a II-ik egyetem tanítógyűlés végrehajto bizottsághoz teszi át. 12 és fél órakor a szavazatszó bizottság jelentést tesz a „Népeveléki Lapja” szerkesztőjének választásáról, és kinyilvánítja, hogy Steiner István volt szerkesztő 78 szavazattal Sánta Lajos ellenében megválasztatott szerkesztőnek. Ezzel a gyűlés véget ért.

A Petőfi-társaság ma d. e. 10 órakor tartotta meg rendez havi ülését, melyen nagy számú közönség és alig pár társasági tag vett részt. Az első felolvasó Bodnár Zsigmond volt, ki „Az akadémiák esztetikájáról” értekezett. — Bodnár, ki tekintélyt egyáltalán nem ismer csak gancsolni tud, ki nincs meglegedve semmivel, mert a nagy világ nem hajlandó átudomlni az ő rögeszméi szerint, mai értekezésével is a rég

ismertnek mutatta be magát. Az akademia esztetikájának jellege a híres példányok kötéve — mondja Bodnár, — de az író ne kövesse ezt az irányt stb. Ilyen hangon volt tartva az egész felolvasás, mely élesen kikelt minden ellen, a mit az akademia jónak talált. Arany János kitűnő és irodalmunk kincseit képező művei közül többet hibás alkotásoknak nevezett el. A furcsa motor, melyben Bodnár magának tetszeleg, mint megszokott dolog már bosszankodást sem, csak mosolyt érdemel. — Várady Antal három költeményt olvasott fel. Kettő Revizky Gyulától („A tengerpartokról” és „A pozsonyi ligetben”), melyek zajos tetszésben részesültek. A harmadik költemény egy kezdő Lenckei Henrik verse s „A vadban” címet viseli. Szörjőe iránt nem sok bizalmat kelő igen szerény kísérlet. Az utolsó felolvasó Luka Gusztáv volt. A mi időnké című modern eszevését” a hallgatóság, mely végig élénk derűtlenségben tartá a vallgatást, elbeszélte, hogy ugyan udvaroltak, noszték 40 évvel ez-eltől, s hogyan udvarolnak ma. Minők voltak a nők akkor, s minők ma. A humorral tett s a szellemes fordulatokkal gazdag eszevét zajos megtapsolták. — Szabó Gyűlés. Ma délután 3 órakor a budapesti szabók és segédek gyűlést tartottak az akadémia utca Buzalk ai helyiségben; a gyűlésnek két tárgya volt, t. i. 1) a budapesti szabók helyzete, 2. a szabók önképző egyletének terevése. — Az öszegyűlték közfelfaltással előlköttek Grünfeld Mórict, jegyzőjüknek pedig Rejnthal Ignáczt választották. A gyűlés megindította. Rejnthal jegyző előterjesztést tesz a budapesti szabók jelenlegi helyzetéről. Kifejti, hogy az ő helyzetük bizony nagyon rossz; mert állásuk nem biztos, napról-napra kell élni — ha van miből — ha aztán meg talál szorult a szegény szabó, vagy megbetegszik — a mi könnyen megtörténhet azokban az treglakásokban, a hol a szabóknak dolgozni kell. — akkor aztán nincs hova menniök. Ezen helyzetükön javítani kell. Használó értelemben szől Imre Ferencz, a ki azon megfordított viszonyt konstatálja, hogy most nem a munkást keresik, hanem a munka keresetük; és e szomorú viszonyt okát szerinte: „az önálló vánterület fellátásában találja.” Ezt akarja fejtegetni, de Alkér alkaptányi figyelemzett, hogy erről szólni nem lehet; erre szólt rögtön leül. — Szóltak ezután Prausinger, Wiener és többen. Ezzel áttért a gyűlés a napirend második pontjára, mely az önképző egylet terevéseiről szólt. Itt Kirschner szólt, hangsúlyozva a haladást, a szakbeli művelődést, szellemi kiképzést stb. Az önképző egylet célja főképp a szellemi művelődés mellett az, hogy a szabók anyagi helyzetén javítson. Most még az egylet tagjainak száma még 100-at sem tesz ki, nem lehet arra gondolni, hogy az egyletől bármilyen segélyt is nyerjenek; emellegva azt ajánlja, hogy lehetőleg minden szabó lépjen be az egyletbe, így válik lehetővé a könyvtár állítása, szűs helyiség berendezése s felolvasók tartása; később aztán az anyagi segélyezés is. Emellegva ajánlja, hogy mindnyájan iratkozzanak be az egyletbe. Ezen ajánlással fogadták szavak után, meg néhányan szóltak, míg végül Kirschner javaslata elfogadtatt. Ezután a gyűlés — melyen 250 szabó volt jelen — véget ért.

TÁVIRATOK.

Szeged, decz. 12. (O. É.) A köztörvényhatóság közgyűlése fontos határozatot hozott a képviselő választási kerületek újra alakítására néve. Régi beosztás szerint a palánk, felsőváros és felsőtanács az I. kerületbe, — Bökös, alsóváros és alsó tanács az II. kerületbe képeztek. Az elhatározott új beosztás szerint, mely a változott helyzetnek az új rendezési és tömörítési viszonyoknak megfelel, a követválasztási kerületek következőleg kerékítették ki: I. kerület a nagy körön felül rész és az alsó és felső tanács egyttével. A legközelebbi követválasztás már ezen újabb beosztás alapján fog történni.

Ugyanezen közgyűlés a város részéről jelentékeny áruozott ajánlót a földmívelési miniszterium által kiadta helyzetet szegedi ingógyártelep létesítésére érkelekben. Ha, a gyári építkezése és felszerelése szükséges 30,532 ft beruházást, adások államköltéségen fódötözetnek; Szeged saját részéről gyár- és termelő telepek 18 hold földet ingyen ad rendelkezésre 15 évi használatra és az építkezéshez természetben 340,500 ft téglát szolgált a s összes faanyagot 9950 ft értékben ingyen szállította.

Zágráb, decz. 12. Az elmult éjjelen gyöngye hatással nyilvánuló rázkódást észleltek; a nap folyamában további földrendés nem volt.

Konstantinápoly, decz. 12. A porta a nagykövete újabb felvilágosításai portekentében, utasítasokat küld Dervis pasának a dulcignoi területnek a skutari tó és az adriai tenger közti határszabályozására és a nagyhatalmak köldötteinek előltalmazására szolgáló rend-zabályokra néve. A határszabályozásnál Bedri bej lesz a porta képviselője.

Páris, decz. 12. Thiersné asszony meghalt.

London, decz. 12. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) Forster és lord Hartington sürgetik, hogy a kormány kényszerrendés zabályokhoz nyuljon Írlanddal szemben, és a kormányból való kiléptüket helyezik kilitásba, ha Gladstone ily komoly körülmények közt nem jutna elhatározáshoz.

London, decz. 12. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) Lowther, a Beaufort-föld-kormány alatt volt irhoni államtitkár holnap beszédet tart Yorkshireben s kiemelvény a konzervatív programját, élesen fogja bírálni a kormányt. A fővárosi közvélemény a kormány gnyeségének tulajdonítja az irhoni állapotokat, de a vidéki közvélemény lelkesedik Gladstone pénzügyi terve iránt s támogatni fogja mindenben a kormányt. Az irhoni állapotok feletti vita azonban könnyen válhatik veszályossá a kormányra. May főbíró és Ritzkegerald bíró fenyegető leveleket kaptak. Ez utóbbit halállal fenyegetik.

Konstantinápoly, decz. 12. A sajtóiroda megtiltotta a hírlapoknak az angol kékkönyv tartalmának közlését.

Róma, decz. 12. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) A pápai hírlapok jelzése szerint Jacobini hibornok, a kuria új államtitkára figyelmét főleg a franciaországi egyházpolitikai harezra szándékozik fordítani.

Bécs, decz. 12. Az „Extrablatt” közli a közösgétancsnak a Portois-féle gyártelep ügyében elrendelt vizsgálat eredményét. E szerint valamennyi munkás közt csak 11 külföldi van. Egy szó sem igaz abból, hogy Párisban tettek rendelkezéseket a trónörökös számára. Kérdézőkördök először cégeztek s ott azt a választ nyerték, hogy már hónapok előtt kaptak rendelkezést közvetlen az „udvartól és közvetve Portoisólt.

Konstantinápoly, decz. 12. A német szakírtfiak, és pedig Gascher, a külügyi hivatal számára és Bertram, a vámkérdések számára a legközelebbi napokban érkeznek ide.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, decz. 12. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) A tegnapi esti tőzsdén elterjedt hír, mintha a budapesti vasút kiépítésére az engedélyt a tartományi bank kapta volna meg a magyar kormánytól, alaptalan. Az említett vasutvonal kiépítése tárgyában e hó végén fognak a tárgyalások Budapesten megkezdetni és itt valószínűleg tartják, hogy a magyar kormány Tolnay Lajos magyar vasuti főigazgató terve szerint, saját kezébe alatta fogja a budapesti vasutvonal kiépítését.

New-York, decz. 12. Petroleum New-Yorkban 97 $\frac{1}{2}$, Philadelphában 97 $\frac{1}{2}$, liszt 485, buza 122, szájtízai díj 5.

Trebinje, decz. 12. A dohánybevéltási bizottság holnap Stolobca megye a bizottság kitűnő és egészen váratlan eredményt ért el a Herzegovinában egy a minőségére mint a mennyiségére néve. 700,000 forintért váltották be dohányt. A lakosság mindentől nagyon meg elégedve a kormány áruvált átalában egy nyilatkozott, hogy a jövő évben háromszor annyit fog termelni.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, decz. 12. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) A vasárnapi tőzsdé alárú 12 órakor jegyzetett: Járadek 72,80, magyar aranyárjédek 110,37, ezüst járadek 53,80, Napoleon 9,39, márkajegy 58,22, anglo 137,30, hitelrészvény 288,80, magy. hitelrészvény 265 $\frac{1}{2}$, bankjegyeslöt 143,60, alföldi vasut 159,2, buschtiehradi vasut 65,4, Erzsébet vasut 206 $\frac{1}{2}$, Gizelavus 174, kassai vasut 132, győri vasut 154,50, erdélyi vasut 141, elbavölgyi vasut 234,50, lombard 96. Délután, nem volt magánforgalom.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

A valuta szabályozása. Az öreg Presse egy budapesti távirata szerint az utóbbi időben az osztrák és magyar kormányok közt tárgyalások folytak a valutaszabályozás felett. A valuta kölcsönről szóló minden hír alaptalan.

A szerb kereskedelmi tárgyalások bécsi lapok jelentése szerint ismét megszakítottak. Az osztrák-magyar határforgalmat tárgyalják tegnap. Mindkét részről sokat vitatkoztak, de eredményhez nem lehetett jutni és a tárgyalók meggyőződtek, hogy az újabb szerb instrukciók nem elégségesek és egy a magyar, mint az osztrák meghatalmazottaknak is újabb instrukciókat kell kéri kormánytól.

Ipárügyek.

Az országos magyar iparegyesület kézműipari szakosztálya kedden i. évi december 14-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Ferenccs bazára 1. em.) ülést tart. Tárgyak: 1. A szakosztály újalakulása, élöké, alelöké, jegyző és választmányi választása. 2. A működési program elöterjesztése. 3. Ajánlás az egyesület díszmérére. 4. Ipari tárgyak bemutatása. Az építész és építőipari szakosztály szerdán i. évi december 15-én d. u. 6 órakor ülést tart. Tárgyak: 1. A délafrikai népek műveltségi viszonyairól. Felolvasó Tanó Sámuel. 2. Az igazgatóság indítványának megvitatása. 3. Indítvány a szakosztály birtokában levő pályatervek kiadására tárgyában. 4. Új tagok felvétele. 5. Cézgek javaslata hozatala az egyesület díszmérére.

Az országos magyar iparegyesület kézműipari szakosztálya, kedden, e hó 14-én az egyesület helyiségében ülést tart, melyen a szakosztály új alakulása s a működési program névelges megállapítása képezik a napirend főtagyait. Az e kérdések előkészítésére kiküldött bizottság az élökéi székre (Szabó y Adolf helyére) Eör y-Farkas Kálmán, Csepreghy János és Walsér Jakab urakat hozza javaslata.

A belga iparkilátásról. Azon jelentés, melyet gr. Zichy Jenő az 1880-ik évi belga nemzeti kilátásról s különösen a belga ipar fejlődéséről írt, s mely nem régen megjelent, Saissy Amade egyetem-tanári által francia nyelve lefordítottattnak francia kiadásra e hó 19-én fogja elhagyni a sajtót. A Bécsben székülő belga nagy követ ez alkalomból azon kérelemmel fordult a nemes grófhoz, legyen szives részére, a francia kiadás 8—10 példányát beküldeni, hogy azokat személyesen adhasza át a belga királynak, a királynénak, s minden egyes miniszternek. Zichy gróf készséggel ígerte meg a nagykövet kére-ének teljesítését s már intézkedett, hogy jelentése francia kiadásának 10 db példányát azonnal megjelenezték után a belga követhet Bécsbe küldessék.

A párisi nemzeti ipar-akademia tegnapelőtt, az ezen akademia által kibocsátani szokott oklevelek legjelésebbjé az ugnevezett „becsületokmány” azzal küldte meg az országos m. iparegyesület élökéhez gr. Zichy Jenőhöz, hogy azt Posner Károly Lajos budapesti nagy iparosnak szolgáltatassa át a párisi akademia azon kijelentésével, hogy ezen oklevelet Posnernek a saját ipariga terén kifejtett jelentékeny szolgálataiért küldi. — A Párisból küldött oklevelet Posner Károly Lajosnak a m. orsz. iparegyesület képviselő bizottságának f. hó 28-án tartandó nagygyűlésén fog ünneplésben átadni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde. — decz. 12.

Hivatalos jelentés. —

Buza gnyengén és nagybőrtés alárendelt minőségben volt kínálva. Vételkedv lanya és korlátolt, az irány esendes, az árak változódnak s csak pár kötés jött létre.

Rozs más gabnamekben szinte csekély volt a forgalom változatlan irány és árak mellett.

Hivatalosan következő kötések jegyzetettek:

Buza, Tiszavidéki 250 mm. 78-2 k. 13.25 ft	1700 mm. 77-8 k. 12.60 ft, 400 mm. 76-2 k. 12.75 ft, 250 mm. 76 k. 12.70, 100 mm. 75 k. 12 ft.	
Fehérmegyei 500 mm. 73-7 k. 12 forint.		
Pestvidéki 200 mm. 76 k. 12.50 forint, 100 mm. 75 k. 12.10 ft.		
Magyar északvidéki 200 mm. 77-5 k. 12.12 $\frac{1}{2}$ ft, 100 mm. 77 k. 12.12 $\frac{1}{2}$ ft, 100 mm. 75 k. 11.75 ft.		
Mind 3 óra adott el.		
Arpa 350 mm. 6.60 ft, 400 mm. 8.20 ft, Tengeri 200 mm. 5.35 ft, 500 mm. 5.40 ft. Mind kész fizetés mellett.		
— Az „Egyetértés” tudósítása. —		
Kész buzában változatlan hangulat mellett csekély volt az üzlet, csak mintegy 5—6000 mm. adott el. Még a következő kötésekéről értesülünk:		
Buza, Tiszavidéki: 500 mm. sárga 11.85 ft, 1000 mm. 77.8 k. 12.60 ft, 700 mm. 76.6 k. 12.90 ft.		
Csongrádi 700 mm. sárga 76.2 k. 12 ft 75 kr.		
Oláh 400 mm. 76.8 k. 11.65 ft, 500 mm. 76.3 k. 11.60 ft.		
Szerb 800 mm. 75.6 k. 10.85 ft. Mind 3 óra.		
Rozsban nem volt üzlet.		
Tengeri oláh 800 mm. sárga 5.65 ft, kész fizetés.		
Arpa 1000 mm. 6.50 ft, 500 mm. 6.60 ft, előbbi 3 óra, utóbbi kész fizetés.		
Zab 300 mm. 6.35 ft kész fizetés.		
Káposztarepce 500 mm. 11.75 forint hibás áru.		
Határidőzlet lanyhább, kötés nem jött létre.		
Jegyzünk:		
Szokványbuza tavaszra	11.64—11.67	
Szokványbuza ősze	11.64—11.67	
Bánát tengeri 1881. május—június	6.10—6.13	
Zab tavaszra	6.25—6.30	
Káposztarepce 1881. auguszt.—szeptemb.-re	12.12—12.14	
Bánsági repce július—augusztusra	12.00—12.1/4	
Tavaszi értéktőzsde		
Szilva változatlanul szilárd, üzlet nélkül.		
Szilvaiz és gubacs értéktőzsde.		
Értéktőzsde.		
— Magánforgalom. —		
A mai tőzsdé nyugodtabb hangulatban nyitott. Azon hirre, hogy a budapesti vasutvonalat az új tartományi-bank fogja építeni, osztr. hitelrészvényekben nagy volt a mozgalom. élöké forgalom mellett 290.80-on nyitott és 250.60-ig ment le. — később Bécsből érkezett lanya tudósításra csökkent 259.30, 289.90-on, magyar hitelbank ultimóra 265—265.50-on vásároltatott, magyar leszámított és pénzávtal bank ultimóra 125.25-on, azonnali átvételre 125-on volt forgalomban, csökkent zárlatok 124.50-re, magy. aranyárjédek 110.40—110.45-on köttetett.		
Bécsből érkezett újabb tudósításra esett 110.25—110.30-ig, zárlatok javult 110.45-ig időre. Helyi értékek közül külterületi takarékpénztár 75.50—76-on köttetett, zár 75.50-on, Drascho-féle téglagyár 143.75—144-on, újlaki téglagyár 109-on pénz, serteszháló 210-on voltak forgalomban.		
Hetiszemle a külföldi gabnatőzsdéről		
Az előrelátott idősázhöz képnst az idősági enyhének mondható, mi a gabnatőzses nines minden jelentőség nélkül, mivel ezáltal a vízi utakon még hosszabb ideig lehetőséges a szállítás.		
A nyugateurópai piacokra befolyással bíró eszakeresimiki tudósítások e héten nem igen voltak bizudók. New-Yorkban a piros buza ára 1.22 és liszt 4.85 dollárba szállította le, bár nem mondható, hogy a new-yorki már lemondott volna a hausse-ideáról. Az Egyesült-Államokból kiszállított buza 122,000 quarter Angliába, 80,000 quarter kontinensre és 100,000 quarter California és Oregonból. Összesen tehát érkezett 302,000 quarter, vagy több mint a megelőző héten.		
Futón, hogy Anglia mely kevés buzzalmat tanúsított az őzsi beszéresben és feltűnt az, mivel előke látható, hogy épen a legközelebbi hónapokban nagy lesz az északkelet Angliában. Persze beáránod, nem fog-e Anglia ismét megfogni egy statisztikáig kimutatás kiséből származókat. Mindenesre sajnálatos vége lesz az amerikai hausse-spekulációnak, ha kiterül, hogy Európának általában csak his hiányt kell fedoznie. Tavirating jelölt, hogy az amerikai ellenőrzhető raktári készlet az utóbbi időben csak 24,625,000 bushell növekedett, ellenben levélből tudósítások szerint a készletek jelentékenyen szaporodtak. — Különben arról még a mult évben meggyőződünk, hogy Amerikában az ily tények megállapításánál nem jának el különös lelkiismeretességgel.		
Anglia piacáról rövid megszakítással, ismét lanya irányzatot követek: ugy látszik, hogy az elmult hetekben fedezeték a legközelebbi számszámokat, mert a vételkedv igen kis mérvű volt.		
Franciaországban relative meg szilárd volt az irányzat; Párisban kezdetben emelkedtek az árak, de később ismét elhanylultak.		
Belgiumban lanyaússz uralkodott. Hollandiában mérsékelt szilárdaság. A Rajnavidékben kevés változott, a forgalom esendes. — A délnemzetországi piacok túlyonulandó lanyaússz voltak.		
A következőkben közöljük a külföldi gabnaszárok heti áttekintését.		
Decz. 3-tól, decz. 10-ig.		
Berlin, decz. 10-án.		
Sárga buza	212	12.51—12.34
— május—június	212	12.56—12.37
Rozs helyben	214	12.35—12.45
Rozs december	213.50	12.32—12.42
Rozs december—január	211.50	12.27—12.31
Rozs április—május	201	11.76—11.70
Arpa helyben	146—205	8.45—11.94
Zab december	149.50	8.73—8.70
Zab április—május	151	8.82—8.80
1000 kgrammért		
Repezoalaj helyben	55.50</	

